

oziroma partnerico (pravnomočni sklep o vpisu v zemljiško knjigo),

2. postal je nosilec kmetije v RKG-ju in
3. vzpostavitev knjigovodstva.

Prvi in drugi korak morata biti opravljena največ v obdobju 24 mesecev pred oddajo vloge na JR, vendar pred oddajo vloge na JR. Eden od specifičnih pogojev za vstop v podukrep je tudi velikost kmetije, s katero vstopa v podukrep. Če ima upravičenec v upravljanju manj kot 6 ha (največ 80 ha) primerljivih kmetijskih površin v upravljanju, lahko vstopi na podlagi najmanj 15 glav velike živine (največ 160 GVŽ) istovrstnih živali ali najmanj 60 čebeljih družin (največ 200 čebeljih družin). V podukrep tako lahko vstopijo tudi čebelarji, žal pa popolnoma brez kmetijskega zemljišča ne gre. Eden od pogojev, ki ga morajo izpolniti tudi čebelarji, je oddaja zbirne vloge, ki mora biti oddana v letu objave javnega razpisa. Potrebna je tudi izpolnitev pogoja aktivnega kmeta, ki pa mora biti izpolnjen najpozneje 18 mesecev od datuma odločbe o pravici do sredstev. Aktivni kmet se dokazuje z odločbo o pridobljenih pravicah v skladu s predpisom, ki ureja sheme neposrednih plačil, območja z omejenimi dejavniki za kmetijsko dejavnost, ekološko kmetovanje ali dobrobit živali. To pomeni, da mora čebelar imeti v lasti ali upravljanju vsaj 1 ha kmetijskih površin.

Upravičenec pripravi triletni poslovni načrt, v katerem opredeli izhodiščno stanje kmetije, mejnike in cilje, ki so vključeni v razvoj kmetije, in opis dejavnosti, ki so potrebni za razvoj dejavnosti kmetije. V obdobju izvajanja ukrepa mora upravičenec doseči obvezne mejnike in cilje in ves čas izvajanja ukrepa mora izpolnjevati vstopne pogoje. To pomeni, da če vstopi s 60 čebeljimi družinami, nikoli ne sme imeti manj kot 60 čebeljih družin.

Upravičenec pridobi pavšalno nepovratno pomoč. Višina nepovratne pomoči je odvisna od tega za kateri sklop kandidira. Če kandidira za sklop A, to je v primeru, da se na prevzeti kmetiji zaposli ali načrtuje zaposlitev v roku devetih mesecev od datuma odločbe o pravici do sredstev, je

Strokovna razprava na sejmu AGRA

upravičen do 45.000 EUR. Če kandidira za sklop B, v tem primeru se na prevzeti kmetiji ne zaposli, pa je višina sredstev 18.600 EUR.

Primerov, ko so mladi prevzemniki vstopili v podukrep 6.1. na podlagi števila čebeljih družin, je kljub težavam zaradi vzpostavitve aktivnega kmeta kar nekaj. Kot mlada prevzemnica se je na strokovni razpravi predstavila ga. Šolar, ki je predstavila svoje izkušnje s prijavo in izvajanjem dejavnosti za doseg ciljev, ki si jih je zadala v svojem razvojnem načrtu.

Predvidena objava naslednjega razpisa iz podukrepa 6.1. bo oktobra, čas za oddajo vlog pa se bo iztekel predvidoma v drugi polovici decembra. Vlagateljem svetujemo, da se na prijavo dobro pripravijo. V pomoč pri pripravi na razpis obstaja forum, ki ga najdete na <https://forum2.arsktrp.gov.si/> in kjer že najdete odgovore na številna vprašanja drugih interesentov, lahko pa tudi posredujete svoja vprašanja.

Veliko zanimanje za strokovno razpravo je pokazalo, da je za kandidiranje na tem javnem razpisu veliko interesa, žal pa ukrep ni najbolj naklonjen čebelarjem in na poti do pridobitve sredstev se srečujejo s številnimi preprekami. Žal v tem programskem obdobju še ni pričakovati sprememb z vidika ureditve pogojev za prevzem čebelarskih kmetij. Se pa pripravljajo rešitve in predlogi za naslednje obdobje, po letu 2020.

Vratičeva opnarka (*Colletes fodiens*)

dr. Andrej Gogala

gogala62@gmail.com

Vratičeva opnarka je ena izmed 24 vrst, ki imajo na evropskem rdečem seznamu čebel status ranljive vrste, kar je najnižja stopnja med ogroženimi vrstami. Sedem izmed teh vrst smo našli v Sloveniji. Vratičeva opnarka je bila v devetdesetih letih pogosta na prodnatih nanosih ob reki Savi pri Ljubljani. Opazovali smo jo lahko na gumbastih socvetjih vratiča (*Tanacetum vulgare*), ki je glavna hranilna rastlina te malobralne vrste, torej vrste, ki se hrani le na nekaj

Foto: Jure Zauneker

Foto: Andrej Gogala

izbranih vrstah rastlin. Danes so bregovi Save zaraščeni s tujerodnimi invazivnimi rastlinami in le težko še najdemo kakšnega vratiča. Leta 2004 smo tam zadnjič našli vratičeve opnarke. Edino drugo najdišče, kjer smo našli to vrsto čebel, so Bevke na Ljubljanskem barju, a tam smo našli le en

primerek. Tako kot večina opnark imajo tudi vratičeve na zadkovih obročkih bele proge iz luskastih dlak. Pelod prenašajo na zadnjih nogah. Samček, ki je na sliki, nima dlak za prenašanje peloda, ima pa daljše tipalke. Velikost samic je od 9 do 11 mm, samci so malo manjši.

Novice iz sveta

Nemčija

 Oljna ogrščica je enako priljubljena pri kmetovalcih kakor pri čebelarjih. Pri prvih kot surovina za olje, pri drugih kot izdatna in marsikje tudi glavna čebelja paša. V jeseni leta 2017 so posejali v Nemčiji 1.270.000 hektarov kmetijskih površin s to kulturo, kar je sicer za 2,6 % manj kakor v letu poprej, toda še vedno je od vseh posejanih rastlin na tretjem mestu, takoj za ozimno pšenico in koruzo.

Dr. Stefan Mandl

Za ekološko čebelarstvo oljna ogrščica ni primerna. Zaradi številnih glivičnih bolezni in raznih škodljivcev jo morajo na začetku ali med cvetenjem tretirati s fitofarmaceutskimi sredstvi, treba pa jo je tudi dognojati z dušičnimi gnojili, saj sicer nje gojenje ne bi bilo rentabilno. Zato morajo čebelarji prevozniki, ki želijo pašo na oljni ogrščici izkoriščati, vedeti, da bodo prišle njihove čebele v stik s pesticidi. Za oprasovalce ta sredstva sicer niso nevarna, prehajajo pa v med, vosek in cvetni prah. Analize čebeljih pridelkov pogosto pokažejo, da so v vzorcih zgornje meje vrednosti MRL presežene. To se dogaja zato, ker kmetovalec ne upošteva navodil, ki bi se jih moral pri uporabi FFS držati. Raziskave kažejo, da se občutno poveča pridelek semena te kulture, če jo oprasijo čebele. Dr. Stefan Mandl z Univerze za kmetijstvo na Dunaju je na primer ugotovil, da je v strokih oljne ogrščice, če so jo oprasile čebele, 15 do 30 semen več, kot bi jih bilo brez čebel. Zato je treba kmetovalce prepričati, naj upoštevajo takšna znanstvena dognanja in omogočajo čebelarjem pridelovati med s čim manjšim deležem ostankov pesticidov.

Prevedel in priredil Franc Šivic

Vir:

Beckedorf, S., Walner, K. (2018): Raps als Bieneweide. *Deutsches Bienen Journal*, št. 5, maj 2018, str. 22.

Nemčija

 Rak grla, obnosnih votlin in ščitnice je po pogostnosti pojavljanja pri ljudeh na šestem mestu, vzroka za njegov nastanek pa sta najpogostejše tobak in alkohol v povezavi z virusi, na primer z virusom Epstein-Barr (EBV) in humanim papiloma virusom (HPV). V zgodnjem stadiju rakovo tkivo odstranijo operativno, če pa to iz različnih vzrokov ni mogoče, se zdravi bolnik z obsevanjem, ki je pogosto kombinirano s kemoterapijo. Pri obsevanju pa kljub pazljivosti pogosto pride do poškodbe okoliške sluznice, kar vodi do njenega vnetja in do suhih ust, to pa otežuje pacientu požiranje in okušanje hrane. Ker običajno prehranjevanje ni več mogoče, pacient izgublja težo, kar v času zdravljenja ni zaželeno.

Ena od možnosti preprečitve in zdravljenja pojava simptomov na sluznici po obsevanju je uporaba medu. Pri 12 študijah znanstvenikov je bilo dokazano, da je cvetlični med pozitivno vplival na izboljšanje stanja prizadete sluznice, pri treh študijah, kjer so uporabili manuka med, pa se stanje ni izboljšalo. Raziskovalci menijo, da je vzrok za neučinkovitost manuka medu v dejstvu, da temelji njegova baktericidnost na vsebnosti metilglioksala, kar je za zdravljenje ran sicer pozitivno, toda ta snov je strupena za celice, zato se pri zdravljenju sluznice ni obnesel. Nekateri laboratorijski poskusi so pokazali, da manuka med na zdrave celice deluje škodljivo. Ker mora telo metilglioksal razstrupiti in ga izločiti iz telesa, pride do stresa, zato nima zdravilnega učinka na poškodovano sluznico. Ker pa je manuka med priznan kot medicinski in se kot tak lahko edini uporablja v uradni medicini, so bila seveda zdravljenja poškodovane sluznice z njim v bolnicah neuspešna in zato prevladuje splošno mnenje med zdravniki, da med za te namene ni učinkovit. Tako so tudi cvetlični med zdravniki iz nepoznavanja najnovejših znanstvenih študij po krivici vrgli v isti koš, v katerem je pristal manuka med.

Na tem primeru ponovno vidimo, da med ni enak medu in da bi kazalo na osnovi raziskav podrobneje dognati, katere sorte medu so v medicini primerne za kateri namen.

Prevedel in priredil Franc Šivic

Vir:

Münstedt, K. (2018): Honig zur Behandlung der Scheimhautentzündungen. *Bienepflege*, št. 1, januar 2018, str. 39.